

Krigsarkivets rapport efter inspektion av arkivvården hos Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten (Siun) den 12 april 2011.

Närvaro: se bilaga

Förelägganden.

1. Siun ska, i enlighet med RA-FS 2009:1, Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling), 3 kap, upprätta en strategi för bevarande av sina elektroniska handlingar. (Avsnitt 4)
2. Siun ska, i enlighet med Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter (RA-FS 1991:1, ändrade RA-FS 1997:4 och RA-FS 2008:4), färdigförteckna Försvarets underrättelsenämnds arkiv samt upprätta arkivredovisning för Siun. (Avsnitt 5)
3. Siun ska, i enlighet med RA-FS 1991:1 (ändrade RA-FS 1997:4 och RA-FS 2008:4), Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter, 7 kap, dokumentera tillämpningen av i avsnitt 6 nämnda föreskrifter.
4. Siun ska, i enlighet med RA-FS 1991:1 (ändrade RA-FS 1997:4 och RA-FS 2008:4), Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter, 3 kap, planera och styra arkivets avgränsning och organisation genom att fastställa om handlingarna i informationsdatabasen ska tas till vara för arkivering. (Avsnitt 6)

Anmärkningar.

1. Siun rekommenderas att införskaffa ett diarieföringssystem med bättre spårbarhet än det nuvarande. (Avsnitt 3)
2. Siun rekommenderas att kontrollera att originalfakturorna i Hackås vid behov är återsökningsbara och att de gallras först efter 10 år. (Avsnitt 3)

Krigsarkivet emotser en redogörelse för vidtagna eller planerade åtgärder avseende ovan uppräknade förelägganden och anmärkningar **senast den 1 december 2011.**

Krigsarkivets sammanfattande synpunkter.

Krigsarkivet inspekterade den 12 april 2011 arkivvården vid Siun, en inspektion som var väl förberedd av Siun och dess arkivansvariga. Föregående inspektion av föregångaren Försvarets underrättelsenämnd ägde rum den 15 september 2005.

Det är en liten myndighet som i sin nuvarande form har en kort verksamhetstid bakom sig men som har en uppenbar vilja till att leva upp till alla krav, även de gällande arkiv. Speciella insatser har redan gjorts som t.ex. en nybyggd arkivlokal, upprättande av en arkivbeskrivning och upprättande av ett tillämpningsbeslut för handlingar av tillfällig eller ringa betydelse. Hanteringen av arkivhandlingar är inte särskilt omfattande men präglas av god ordning. Det finns anledning att tro att ovan uppräknade förelägganden, rörande verksamhetsbaserad arkivredovisning, arkivering av digitala handlingar och annat, ganska snart ska kunna åtgärdas.

Inspektion.

1. Inspektionens omfattning.

Vid inspektionen behandlades planering och styrning av arkivbildningen och därmed sammanhängande rutiner, gallring och upprättande av tillämpningsbeslut, hantering av öppna och hemliga diarieförda handlingar, övergång till ny arkivredovisning, bevarande och gallring av elektroniska handlingar, förvaring av myndighetens och dess föregångares arkiv och skrivmaterielfrågor.

2. Siuns verksamhet.

Försvarets underrättelsenämnd (FUN) bytte den 1 december 2010 namn till Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten. Siun är en nämndmyndighet där det förberedande och stödjande arbetet sköts av ett kansli. Vissa tekniska uppgifter, som att se till att Försvarets radioanstalt (FRA) får de signalbärare de har rätt till, ombesörjs av inhyrda konsulter. Verksamheten regleras bl.a. av lag (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet, lag (2007:258) om behandling av personuppgifter i Försvarets försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst och lag (2007:259) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet. I Siuns uppgifter ingår:

- att kontrollera att försvarsunderrättelsemyndigheterna sköter sina åligganden, närmare bestämt FRA, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut. Man överprövar inte Försvarets underrättelsesdomstols beslut men kan besluta att pågående inhämtning ska upphöra. Medan FUN *följde* verksamheten *kontrollerar* Siun den samma. Siun har rätt att få tillgång till all information hos myndigheterna rörande försvarsunderrättelseverksamhet och har som uppgift

- att kontrollera behandlingen av personuppgifter och att hjälpa allmänheten att få kunskap om huruvida de förekommer i olika hemliga register,
- att avgöra om personuppgifter otillbörligt inhämtats,
- att utöva rådighet över de signaler som teleoperatörer ska lämna till samverkanspunkter och se till att FRA endast ska få tillgång till de signalbärare för vilka tillstånd finns,
- att granska sökbegrepp och rapportering och att se till att felaktigt inhämtade uppgifter hos FRA förstörs,
- att kontrollera att skyddade identiteter som beviljats av Försvarmakten används så som är avsett,
- att upprätta en verksamhetsplan och att förbereda nämndens beslut, bland annat genom att hålla förberedande möten med de granskade myndigheterna,
- att presentera en årlig rapport för regeringen.

3. Diarieföring och arkivbildning.

Siun har ett diarium för öppna och hemliga handlingar samt tre olika kvalificerat hemliga diarium. I två av de sistnämnda registreras FUD:s och FRA:s beslut i liggare. Diariumet för öppna och hemliga handlingar förs i Excel. Krigsarkivet vill påminna om, och Siun är medvetet härom, att denna registrering saknar spårbarhet, men en annan lösning har av praktiska och tekniska skäl ännu inte kunnat genomföras. I diariumet anges datum, nummer (t.ex. 1-2010Ö), ingivare, ärendemening, handläggare och åtgärd. De handlingar som finns i varje ärende om försvarsunderrättelseinspektioner noteras sedan för hand i akten. I akten finns i regel inspektionsbekräftelse, rapporten och vissa inhämtade uppgifter. Mycket av det som inhämtats återsänds till den inspekterade myndigheten. Allt material finns i pappersform.

Fakturor finns i original i Hackås och återfinns i kopia hos Siun. Det bör kontrolleras att originalfakturorna vid behov är återsökningsbara och gallras först efter 10 år.

4. Elektroniska handlingar.

Förutom pappersakterna kommer i framtiden att finnas en databas, som i dag ännu inte innehåller skarp information. En del uppgifter förväntas finnas både på papper och i databasen. FRA kommer att vara produktägare men ska inte ha tillgång till uppgifterna. Siun måste utreda huruvida de i databasen lagrade handlingarna är allmänna. Om så är fallet ska de omfattas av en strategi för bevarande av elektroniska handlingar, som enligt RA-FS 2009:1, Rikssarkivets föreskrifter och allmänna råd om elektroniska handlingar (upptagningar för automatiserad behandling) 3 kap. 2 §, ska bestå av följande punkter:

- val av format för system i drift,
- val av format för bevarande och vid överlämnande till arkivmyndighet,
- plan för tidpunkter och periodicitet för överföring till bevarande,
- information om lagrad data, kodning av teckenmängder m.m.,

- överföring till annan databärare (tidpunkt och periodicitet),
- uppgifter om databärare,
- hänvisning till övrig dokumentation.

Andra digitala handlingar som ska omfattas av strategin är Siuns webbplats och ekonomihanteringen. Ekonomiska och personaladministrativa handlingar i Agresso respektive Palasso hanteras av Kammarkollegiet. Rutiner för avställning från Agresso har tagits fram av Riksarkivet och också använts vid leveranser vid ett flertal tillfällen. I en strategi för bevarande ska beskrivas vilka rutiner som styr arkiveringen av ekonomiadministrativa handlingar, och avtalet med Kammarkollegiet ska reglera vem som har ansvar för arkiveringen.

5. Arkivredovisning.

Siun förvarar hos sig även föregångaren FUN:s arkiv. Förteckning över detta arkiv föreligger bara i koncept och måste därför renskrivas.

För nuvarande myndigheten Siun har arkivförteckning ännu inte upprättats. Däremot finns en arkivbeskrivning som ger en god bild av myndighetens verksamhet och arkivbildning. Enligt RA-FS 2008:4 som är en ändring av Riksarkivets föreskrifter och allmänna råd (RA-FS 1991:1, ändrade 1997:4) om arkiv hos statliga myndigheter, består arkivredovisningen av en arkivbeskrivning, en klassificeringsstruktur med processbeskrivningar och en arkivförteckning. Klassificeringsstrukturen ska vara hierarkiskt-systematiskt uppbyggd, där den översta nivån representerar myndighetens verksamhetsområden och den nedersta nivån de processer som identifierats i verksamheten. Ett fåtal och lätt igenkända kärnprocesser torde finnas i Siuns verksamhet. Samtliga processer ska beskrivas grafiskt eller i text.

6. Gallringsfrågor.

Riksarkivet har ett antal generella gallringsföreskrifter, där myndigheterna ska dokumentera tillämpningen. Det gäller:

- RA-FS 1991:6 (ändrade 1997:6), handlingar av tillfällig eller ringa betydelse,
- RA-FS 1999:1, forskningshandlingar,
- RA-FS 2000:1, vissa handlingar i EU-samarbete,
- RA-FS 2004:1, handlingar vid ansökan om tjänst,
- RA-FS 2004:2 (ändrade 2005:1 och 2006:6), handlingar vid upphandling,
- RA-FS 2004:3, räkenskapshandlingar,
- RA-FS 2006:5, löne- och personaladministrativa handlingar.

Är dessa föreskrifter tillämpliga för Siun, ska myndigheten dokumentera tillämpningen, dvs. i ett beslut antingen ange att man följer föreskriften eller räkna upp vilka handlingar man gallrar med stöd av föreskriften.

Andra RA-FS:ar som är tillämpliga för Siun, men som inte kräver ett tillämpningsbeslut:
2010:2, enkelsidig utskrift,
2009:1-2, elektroniska handlingar,
1991:1 (ändrade 1997:4 och 2008:4), statliga arkiv (kräver dock som ovan nämnts en ny arkivredovisning),
2006:4 (ändrade 2008:1), tekniska krav och certifiering,
2006:1, handlingar på papper,
1994:6 (ändrade 1997:3), arkivlokaler.

7. Förvaring av arkiv.

Siun har nyligen byggt om sitt arkiv och fick genom RA-MS 2010:60 beviljat undantag för skydd mot sammanstörtning i 90 istället för 120 minuter. Därmed är lokalen godkänd som arkivlokal. Säkerhetskraven tillgodoses genom att handlingarna förvaras i skåp med godkänd säkerhetsklass inne i arkivlokalen.

Här förvaras även FUN:s avslutade arkiv.

8. Skrivmateriel.

All skrivmateriel levereras genom Totalförsvarets forskningsinstitut som lämnat försäkringar om att endast arkivgodkänd materiel köps in.

Datum som ovan

Peter Nordström

Lisan Nissar Borg